

УДК 351:341.338.24

Авраменко О.,

здобувач Науково-дослідного інституту публічного права

<https://orcid.org/0000-0001-5600-8632>

ПОНЯТТЯ ДОКАЗІВ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ДЕЯКІ СУПЕРЕЧЛИВІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ВИЗНАЧЕННЯ

Стаття присвячена вивченню поняття доказів в адміністративному судочинстві та деяким суперечливим питанням законодавчого визначення. У статті проаналізовано законодавче, наукове трактування поняття «доказів» в адміністративному судочинстві як будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. Автором розкривається проблематика визначення поняття «докази» посередництвом терміну «дані». У зв'язку з цим в межах наукової праці аналізуються позиції науковців, законодавство та судова практика з позиції формування понятійного апарату у досліджуваній сфері та вироблення уніфікованого підходу до формування поняття доказів в адміністративному судочинстві. Автором приведено доктринальні бачення щодо розуміння поняття «інформація» як такого, що охоплює практично усі види доказів, які можуть визнаватися такими в адміністративному судочинстві. У статті звернуто особливу увагу на межуючі правові категорії, які в цілому дозволяють сформулювати поняття та зміст доказів, які застосовуються в адміністративному судочинстві. Акцентовано увагу на необхідності і доцільності заміни терміну «дані» на термін «інформація» для визначення поняття доказів, що є достатньо обґрунтованою пропозицією. Досліджено питання щодо визнання висновків експертів та показання свідків як докази. У дослідженні автором актуалізована наукова позиція щодо труднощів при розмежуванні письмових і речових доказів.

Ключові слова: докази, доказування, адміністративне судочинство, позов, інформація, дані, суд, види доказів, експерт, свідок.

Avramenko O. THE CONCEPT OF EVIDENCE IN ADMINISTRATIVE JUDICIARY: SOME CONTRACTUAL ISSUES OF LEGISLATIVE DEFINITION

The article is devoted to the study of the notion of evidence in administrative proceedings and some controversial issues of legislative definition. The article analyzes the legislative, scientific interpretation of the notion of "evidence" in administrative proceedings as any data on the basis of which the court determines the presence or absence of circumstances (facts) that substantiate the claims and objections of the parties to the case, and other circumstances relevant to the correct solution of the case. The author reveals the problem of defining the concept of "evidence" through the term "data". In this regard, the scientific work analyzes the positions of scientists, legislation and jurisprudence from the standpoint of the formation of conceptual apparatus in the field of research and the development of a unified approach to the formation of the concept of evidence in administrative proceedings, which covers virtually all kinds of evidence that can be admitted as such in administrative proceedings. The article focuses on the boundaries of legal categories, which in general allow us to formulate the concept and content of the evidence used in administrative proceedings. Emphasis is placed on the need and feasibility of replacing the term "data" with the term "information" to define the notion of evidence, which is a sufficiently substantiated proposition. The question of the recognition of expert opinions and the testimony of witnesses was examined. In the study, the author updated the scientific position on the difficulty in distinguishing between written and material evidence.

Key words: evidence, evidence, administrative proceedings, lawsuit, information, data, court, types of evidence, expert, witness.

Постановка проблеми. Згідно з ч. 1 ст. 72 КАС України, «Доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи» [1]. Вважаємо, що визначення поняття «докази» посередництвом терміну «дані», є не зовсім вдалим. У зв'язку з цим в межах наукової праці аналізуються позиції науковців, законодавство та судова практика з позиції формування понятійного апарату у досліджуваній сфері та вироблення уніфікованого підходу до формування поняття доказів в адміністративному судочинстві.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання з'ясування поняття доказів як правової категорії досліджували такі науковці: О.Б. Абросімова, А.А. Безуглов, В. М. Кондратенко, В.В. Король, І.С. Марочкін, А.І. Марущак, О.О. Овсяннікова, С.В. Праскова, О.Г. Свида, Н.В. Сібільова, В.С. Стефанюк, О.І. Харитонов та ін.

Метою статті є з'ясування суперечливих питань щодо законодавчого визначення поняття доказів в адміністративному судочинстві та обґрунтування пропозицій щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження. На наш погляд, з цією метою доцільно використати термін «інформація». Так, в Академічному тлумачному словнику української мови, дані – це відомості, показники, необхідні для ознайомлення з ким-, чим-небудь, для характеристики когось, чогось або для певних висновків, рішень [2, с. 210], тобто, дані – це відомості, показники. Натомість, обсяг поняття «інформація» є ширшим і, як свідчать результати аналізу діючих нормативно-правових актів, охоплює і відомості, і дані як такі. На підтвердження цієї тези наведемо приклади відповідних визначень в актах різної юридичної сили:

- у Міжнародній Конвенції про адміністративну допомогу у сфері митних відносин «інформація» означає будь-які дані, незалежно від того, чи проводились їхня обробка та аналіз, а також документи, звіти й інші повідомлення в будь-якій формі, зокрема електронній, або засвідчені чи оригінальні примірники цих матеріалів [3]; в Угоді між урядом України та урядом США про взаємну допомогу між митними адміністраціями «інформація» – дані в будь-якій формі, незалежно від того, чи були вони піддані обробці або аналізу, а також документи, звіти й інші повідомлення в будь-якій формі, включаючи їх електронні, завірнені або засвідчені копії [4];

- у ст. 1 Закону України «Про інформацію» «інформація – будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [5]; відповідно до ст. 200 Цивільного кодексу, «Інформацією є будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [6];

- у підзаконних актах визначення практично суголосні з тими, які знайшли своє закріплення в законах, так, згідно з п. 3 Положення про порядок подання та розгляду заяв про попереднє отримання дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію суб'єктів господарювання, «інформація – відомості в будь-яких формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості [7].

На наш погляд, очевидно, що поняття «інформація» охоплює практично усі види доказів, які можуть визнаватися такими в адміністративному судочинстві, отже, необхідність і доцільність заміни терміну «дані» на термін «інформація» для визначення поняття доказів є достатньо обґрунтованою.

До такої думки дійшла і Т. Руда, хоча і навела на її обґрунтування інші аргументи. У контексті дисертаційного дослідження «Докази і доказування в цивільному процесі України і США: порівняльно-правовий аналіз», обстоюючи необхідність удосконалення визначення поняття доказів у вітчизняному законодавстві, вчена вказує: «термін «фактичні дані», який вживається у ЦПК, є синонімом терміну «достовірні відомості». Однак докази можуть бути правдивими і неправдивими, а їх достовірність встановлюється лише за результатами дослідження і оцінки. Тому для визначення доказу доцільніше використовувати термін «інформація». Наразі поняття «докази» вчена визначила як інформацію, «на підставі якої суд встановлює наявність або відсутність обставин, що обґрунтовують вимоги і заперечення сторін, та інших обставин, що мають значення для вирішення справи» [8, с. 11].

Як встановив М. Мельник, для визначення поняття доказів в адміністративному судочинстві термін «інформація» використовують О. Банчук, Р. Корнута, І. Кулішук, Р. Куйбіда, В. Миринченко, О. Пасенюк, В. Перепелюк; термін «інформація» поряд із терміном «дані» – М. Армаш, О. Бандурка, А. Басов, А. Комзюк, В. Матвійчик, О. Хар [9, с. 270].

В окресленому контексті неоднозначним є закріплення у ч. 2 ст. 72 КАС України переліку засобів, якими встановлюються «ці дані». Такими засобами є: письмові, речові та електронні докази; висновки експертів; показання свідків [10]. З наведеного змісту (як і з відповідних положень інших процесуальних кодексів) виходить, що засобами встановлення «цих даних», тобто доказів, є безпосередньо докази – письмові, речові, електронні. Очевидно, що таке формулювання вимагає удосконалення. Крім того, виникає питання, чи є наразі доказами висновки експертів та показання свідків, оскільки для їх позначення у наведеній статті законодавець не використовує термін «докази». На наш погляд, конструкція – «Ці дані встановлюються такими засобами» – є не зовсім вдалою. Вважаємо, що доцільно закріпити саме «види» або «форми» доказів, серед яких вказати на такі, як: письмові, речові, електронні; висновки експертів; показання свідків.

Слід зазначити, що висновки експертів та показання свідків прямо не названі доказами і в інших статтях КАС України. Так, висновок про те, що показання свідка є доказом, можна зробити, виходячи з ч. 2 ст. 91, згідно з якою, «Не є доказом показання свідка, який не може назвати джерела своєї обізнаності щодо певної обставини». Відтак, доказом вважаються показання свідка, який може назвати джерела своєї обізнаності щодо певної обставини. У ч. 3 тієї ж статті закріплено вимоги до показання свідка, які ґрунтуються на повідомленнях інших осіб, аби вони були допустимим доказом факту чи обставин, на доведення яких вони надані. Те, що доказом є висновок експерта також стає зрозумілим опосередковано із змісту ст. 108 КАС України, згідно з якою, «Висновок експерта для суду не має задалегідь встановленої сили і оцінюється судом разом із іншими доказами ...» [10].

Як справедливо свого часу вказала Т. Руда, «Можуть виникнути труднощі при розмежуванні письмових і речових доказів. Так, документ може бути речовим доказом, якщо для встановлення обставин у справі мають значення його матеріальні властивості (сліди витирання тексту тощо). Якщо ж має значення інформація, яка передається за допомогою знаків (літер, цифр), схем, тоді документ є письмовим доказом. Носій інформації, на якому міститься електронний документ, може бути речовим доказом, а може й не мати жодного доказового значення, а от сам електронний документ є письмовим доказом, якщо він містить інформацію про обставини у справі» [8, с. 12]. Викладена наукова позиція залишається актуальною.

Слід зазначити, що під час використання як доказу висновку експерта на практиці виникають деякі ускладнення. Наведемо такі положення КАС України: «Висновок експерта може бути наданий на замовлення учасника справи або на підставі ухвали суду про призначення експертизи» (ч. 3 ст. 101); «Про призначення

експертизи суд постановляє ухвалу ...» (ч. 1 ст. 103); «Учасник справи має право подати до суду висновок експерта, складений на його замовлення» (ч. 1 ст. 104). Викладене вказує, що, незалежно від форми – судової чи позасудової, висновок експерта може бути наданий тільки після відкриття провадження у справі. Проте, як зазначено у ст. 7⁻¹ Закону України «Про судову експертизу», «Підставою проведення судової експертизи є відповідне судове рішення чи рішення органу досудового розслідування, або договір з експертом чи експертною установою – якщо експертиза проводиться на замовлення інших осіб» [11], тобто, згідно з цим законом, поняття «судова експертиза» охоплює експертизи, що проводяться як за ухвалою суду, так і на замовлення інших осіб, а також закон не передбачає позасудових експертиз як таких. Очевидно, документи вимагають узгодження в цій частині.

Крім того, як Закон України «Про судову експертизу», так і КАС України оперує термінами і «судова експертиза», і «експертне дослідження». Проте, якщо поняття «судова експертиза» визначено у ст. 1 згаданого закону, то визначення поняття «експертне дослідження» відсутнє. Виходячи з ч. 6 ст. 13 Закону України «Про судову експертизу», згідно з якою, експерти мають право «проводити на договірних засадах експертні дослідження з питань, що становлять інтерес для юридичних і фізичних осіб, з урахуванням обмежень, передбачених законом», неможливо зробити висновок, чи пов'язане проведення такого дослідження із судовою справою взагалі. При цьому, судова експертиза визначена як «дослідження на основі спеціальних знань у галузі науки, техніки, мистецтва, ремесла тощо об'єктів, явищ і процесів з метою надання висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду». Як бачимо, поняття «судова експертиза» визначається через термін «дослідження», у зв'язку з чим виникає питання, чи не є таке дослідження експертним. До того ж, виходячи з формулювання «з питань, що є або будуть предметом судового розгляду» однозначно не зрозуміло, чи можуть такі експертизи проводитися до відкриття провадження у справі, тобто, з тих питань, які лише будуть предметом судового розгляду.

Не сприяє у встановленні відмінностей між судовою експертизою та експертним дослідженням й Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень. Так, вже у формулюванні мети відповідного наказу «забезпечення єдиного підходу при проведенні судових експертиз і підвищення якості проведення судових експертиз» термін «експертні дослідження» навіть не використовується. У самому ж тексті документу використовуються різні форми їх закріплення: «проведення експертиз (експертних досліджень)», «проведення експертиз, експертних досліджень», «експертизи та дослідження проводяться», «проведення експертиз (досліджень)» [12].

Слід зазначити, що запитання викликає навіть нормативне закріплення назви документу як результату проведення експертних досліджень. Опосередковано його назва у КАС України стає зрозумілою з ч. 2 ст. 104, згідно з якою, «Порядок проведення експертних досліджень та складення висновків експерта за результатами проведеного позасудового експертного дослідження визначається відповідно до законодавства», отже, тут даний документ названо як «висновок експерта». У п. 4.23 згаданої вище Інструкції «Експертні дослідження виконуються в порядку, передбаченому для проведення експертиз. Хід і результати таких досліджень викладаються у висновку експертного дослідження», наразі, тут він має назву «висновок експертного дослідження».

Крім того, суперечливими, на наш погляд, є і наступні положення. Згідно з ч. 7 ст. 104 КАС України, «Експерт, який склав висновок за зверненням учасника справи, має такі самі права і обов'язки, що й експерт, який здійснює експертизу на підставі ухвали суду». Тобто, незалежно від того, яка експертиза проводиться – судова чи позасудова, експерти мають ті ж самі обов'язки. Водночас, у п. 4.23 згаданої вище Інструкції зазначено: «Висновок експертного дослідження складається за структурою і змістом висновку експерта, за такими винятками: у вступній частині висновку зазначається, хто і коли звернувся до установи чи безпосередньо до експерта із замовленням про проведення дослідження; опускається запис, який стосується відповідальності особи, що проводить дослідження, за надання завідомо неправдивого висновку». Чим керувалися розробники цієї Інструкції в даній частині, коли фактично уможливили складання «завідомо неправдивого висновку», залишається незрозумілим. Цікаво, що наведений нами практично повністю пункт 4.23 викладено в редакції Наказів Міністерства юстиції № 83/5 від 10.01.2019 та № 563/5 від 22.02.2019, фактично в супереч діючому КАС України.

Висновок. У цьому контексті зазначимо й на таке. У ч. 4 ст. 161 КАС України у контексті закріплення переліку документів, що додаються до позовної заяви, зазначено: «Позивач зобов'язаний додати до позовної заяви всі наявні в нього докази, що підтверджують обставини, на яких ґрунтуються позовні вимоги (якщо подаються письмові чи електронні докази – позивач може додати до позовної заяви копії відповідних доказів). Однак, як встановлено вище, висновок експерта особа не може додати до позовної заяви, оскільки це не передбачено законодавством на даній стадії. Наразі, це, з одного боку, обмежує процесуальні права позивача, а можливо й саме конституційне право на судовий захист, з іншого – фактично унеможливує виконання обов'язку щодо подання усіх доказів разом із позовною заявою.

До певної міри обмежує процесуальні права учасників справи й загалом звужує можливості для реалізації принципу змагальності в адміністративному судочинстві положення ч. 4 ст. 104 КАС України, згідно з якими, «Висновок експерта, складений за результатами позасудового експертного дослідження, під час якого був повністю або частково знищений об'єкт експертизи, який є доказом у справі, або змінено його властивості, не замінює сам доказ та не є підставою для звільнення від обов'язку доказування», а також ч. 5 ст. тієї ж статті –

«Висновок експерта, складений за результатами позасудового експертного дослідження, під час якого був повністю або частково знищений об'єкт експертизи або змінено його властивості, до розгляду судом не приймається, крім випадків, коли особа, яка його подає, доведе можливість проведення додаткової та повторної експертизи з питань, досліджених у висновку експерта». При цьому, до висновку експерта, складеного за результатами позасудового експертного дослідження, законодавством висуваються ті ж вимоги, що й до складеного за результатами проведення експертизи за рішенням суду.

На окремі суперечливі питання законодавчого закріплення поняття доказів в адміністративному судочинстві вказують й інші вчені. Так, М. Пихтін зокрема вказує: «Незважаючи на те, що поняття доказів нормативно закріплене, питання визначення доказів та їх видів залишається одним із найбільш суперечливих. Особливо яскраво це виявляється під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, коли орган (посадова особа) зобов'язаний з'ясувати, чи було вчинене адміністративне правопорушення, чи підлягає особа адміністративній відповідальності». У цьому разі, продовжує вчений, в основу покладено ст. 251 Кодексу України про адміністративні правопорушення. «Однак суд під час вирішення спорів між фізичними особами та суб'єктами владних повноважень щодо оскарження рішень (постанов у справах про адміністративні правопорушення) керується нормами КАС України» [13, с. 52].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України; Кодекс, Закон від 06 липня 2005 р. № 2747-IV URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

2. Словник української мови : Академічний тлумачний словник: в 11 томах. Т. 2, к. : 1971. 650 с.

3. Міжнародна Конвенція про адміністративну допомогу у сфері митних відносин : Рада митного співробітництва; Конвенція, Міжнародний документ від 27.06.2003. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976_011/ed20030627/find?text=%B2%ED%F4%EE%F0%EC%E0%F6%B3%FF

4. Угода між урядом України та урядом Сполучених Штатів Америки про взаємну допомогу між митними адміністраціями : Угода Кабінету міністрів України; США; Міжнародний документ від 23.05.2016. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-16

5. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

6. Цивільний кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

7. Про затвердження Положення про подання заяв про попереднє отримання дозволу Антимонопольного комітету України на концентрацію суб'єктів господарювання : Антимонопольний комітет; Розпорядження, Положення від 19.02.2002 № 33-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-02>

8. Руда Т. В. Докази і доказування в цивільному процесі України і США: порівняльно-правовий аналіз : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2012. 24 с.

9. Мельник М. П. Поняття доказів в адміністративному судочинстві України. *Держава і право*. 2010. Вип. 48. С. 269-274.

10. Кодекс адміністративного судочинства України : Кодекс України; Кодекс, Закон від 06 липня 2005 р. № 2747-IV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>

11. По судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12>

12. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та [...] : Наказ Міністерства юстиції України; Інструкція, Рекомендації від 08.10.1998 № 53/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>

13. Пихтін М. П. Правова регламентація доказів в адміністративному судочинстві: теоретичні аспекти. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. 2017. № 29. Т. 1. С. 52-54.

REFERENCES:

1. Code of Administrative Procedure of Ukraine. (2005, July 06). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> [in Ukrainian].

2. *Dictionary of the Ukrainian Language: Academic Interpretative Dictionary*. (Vols. 1-11). (1971). Kyiv [in Ukrainian].

3. *International Convention on Administrative Assistance in Customs Relations*. (2003, June 27). Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/976_011/ed20030627/find?text=%B2%ED%F4%EE%F0%EC%E0%F6%B3%FF [in Ukrainian].

4. *Agreement between the Government of Ukraine and the Government of the United States of America on mutual assistance between customs administrations*. (2016). Agreement of the Cabinet of Ministers of Ukraine; USA; from 23th May 2016. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-16 [in Ukrainian].

5. Law of Ukraine on Information No. 2657-XII. (1992, October 2). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> [in Ukrainian].

6. The Civil Code of Ukraine. (2003, January 16). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> [in Ukrainian].

7. *On approval of the Regulation on the submission of applications for preliminary approval of the Antimonopoly Committee of Ukraine for the concentration of economic entities.* (2002). Order of the Antimonopoly Committee No. 33-r from 19th February 2002. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0284-02> [in Ukrainian].

8. Ruda, T. W. (2012). *Evidence and Evidence in the Civil Process of Ukraine and the United States: A Comparative Legal Analysis.* Candidate's thesis. Kiev [in Ukrainian].

9. Melnyk, M. P. (2010). The concept of evidence in administrative proceedings in Ukraine. *Derzhava i pravo*, 48, 269-274 [in Ukrainian].

10. Code of Administrative Procedure of Ukraine: Code of Ukraine. (2005, July 6). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> [in Ukrainian].

11. Law of Ukraine on Forensic Examination. (1994, February 25). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12> [in Ukrainian].

12. *On approval of the Instruction on the appointment and conduct of judicial examinations and expert studies and scientific and methodological recommendations on the preparation and [...].* (1998). Order of the Ministry of Justice of Ukraine No. 53/5 from 8th October 1998. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98> [in Ukrainian].

13. Pikhtin, M. P. (2017). Legal regulation of evidence in administrative justice: theoretical aspects. *Naukovyy visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriya: Yurysprudentsiya*, 29(1), 52-54 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 15.10.2019

УДК 342.9

Гірський Б.О.,
здобувач Тернопільського національного
економічного університету

УПРАВЛІНСЬКІ ТА КОНТРОЛЬНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ГОЛОВИ СУДУ

Статтю присвячено аналізу теоретичних засад адміністративної діяльності, адміністративно-правового статусу голови суду, а також управлінських повноважень в його діяльності.

Управлінська діяльність голови суду пов'язана із визначенням і здійсненням ним системи адміністративних процедур, спрямованих на упорядкування внутрішньоорганізаційних процесів у конкретно взятому суді за допомогою виконавчо-розпорядчих, індивідуально-владних рішень, що надані йому в межах управлінської компетенції з метою забезпечення ефективного функціонування суду та здійснення якісного правосуддя в ньому. Виокремлено три основні блоки у повноваженнях голови будь-якого суду, згідно з якими виокремлюємо і потребу у правовому забезпеченні цих блоків: процесуальні повноваження, впливають із загального правового статусу судді; управлінські (адміністративні) повноваження що прямо визначено законодавством; повноваження, що прямо не передбачені законодавством, але органічно впливають із двох попередніх. Природа управлінських повноважень характеризує діяльність голови суду як керівника, менеджера, координатора адміністративних процесів, що відбуваються в суді, а також апараті суду. На відміну від інших правоохоронних органів або органів кримінальної юстиції, чи публічної адміністрації, судові інституції практично позбавлені зовнішньоорієнтованих функцій (адже їх основою функцією виступає правосуддя), тому управлінські повноваження носять в першу чергу внутрішньо-організаційний зміст і спрямовані на упорядкування процесів, що відбуваються в самому суді.

Ключові слова: управлінська діяльність, судове управління, адміністративно-правовий статус, суддя, голова суду.

Girs'kyi B. MANAGEMENT AND CONTROL AUTHORITIES OF THE COURT CHAIRMAN

The article is devoted to the analysis of the theoretical principles of administrative activity, the administrative and legal status of the chairman of the court, as well as the administrative powers in his activity.

The managerial activity of the chairman of the court is related to the definition and implementation of a system of administrative procedures aimed at streamlining the internal organizational processes in a particular court with the help of executive-administrative, individual-power decisions, which are given to him within the administrative competence in order to ensure the effective functioning of the court the implementation of quality justice in it. There are three main blocks in the powers of the chairman of any court, according to which we also emphasize the need for legal support of these blocks: procedural powers derive from the general legal status of a judge; managerial (administrative) powers explicitly defined by law; powers not expressly provided for by law, but organically derived from the two previous ones. The nature of managerial authority characterizes the activities of the chairman of the court as the head, manager, coordinator of administrative processes occurring in the court, as well as the court apparatus. Unlike other law enforcement or criminal justice bodies, or public administration, judicial institutions are virtually devoid of externally-oriented functions (because they are the basis of justice), so managerial powers are primarily internal organizational and institutionalized and directed the court itself.

Key words: administrative activity, judicial administration, administrative and legal status, judge, head of court.

Постановка проблеми. Система судоустрою є важливою складовою кожної держави. Найбільш актуальним питанням для розвитку демократичної держави є формування цілісної та стабільної судової системи. Діяльність голів суду об'єктивно становить центральне місце у питанні організаційно-правового аспекту